

Høringskommentarer til konsesjonssøknad Tunna kraftverk.

Det har kommet inn 9 høringsuttalelser, listet opp under, ifm. søknad om Tunna kraftverk. Disse er nummerert for å henvise til disse.

1. Lise Kristine Bjella m.fl. (17.01.24)
2. GLB (11.01.24)
3. Innlandet fylkeskommune (26.01.24)
4. NVE (26.01.24) – gjelder dispensasjon fra LNF område
5. NVE – høringsuttalelse Tunna minikraftverk. (26.01.24)
6. Næringsforum i fjellregionen (26.01.24)
7. Statens vegvesen (23.01.24)
8. Statsforvalteren i Innlandet (29.01.24)
9. Tynset Utmarksråd (23.01.24)

Nord-Østerdal Miljøpark AS kommenterer disse under. Høringsuttalelsene gjengis ikke her, men det kommenteres på uthevede overskrifter i de respektive høringsuttalelsene.

1. Lise Kristine Bjella m.fl. (17.01.24)

a. Eiendomsgrenser

Kompenserende tiltak er beskrevet i søknad, bla. med at man foretar en opprydding av eldre utstyr fra det tidligere kraftverket. Vifter o.l. vendes bort fra bebyggelsen slik at de ikke sjenerer. Området skal fremstå pent etter en utbygging. Hva gjelder økonomiske kompenserende tiltak så kommenteres det under siste punkt, «privatrettslige forhold».

b. Støy

Fallhøyden vil bli maksimalt 6,5 m der dammen står, siste rest av fallet tas på elvestrekningen ut der utløpskanal munner ut.

I normal driftsituasjon vil ikke vann gå over dammen, men i minstevannsføring og i kraftverket. Da er støy et neglisjerbart problem.

Dammen vil sannsynligvis bli bygget med en eller flere flomluker som kan åpne i flommer, for å ta unna vannmengdene. Da vil det bli åpnet helt ned til dagens nivå, så situasjonen vil forbli tilnærmer slik den er i dag angående støy i disse periodene.

Turbin står dypt inne i en bygning som blir nedgravd. Det vil bli noe vifter på kraftstasjonen, men disse blir vendt bort fra bygningsmassen på Fossegrimen.

Det er ikke et problem med støy fra slike stasjoner når dette blir ivaretatt.

Anlegget er pålagt å følge byggetekniske forskrifter, herunder «RETNINGSLINJE FOR BEHANDLING AV STØY I AREALPLANLEGGING (T-1442/2021)»

c. Høyde ny bygningsmasse

Det foreligger helt komplette skisser på kraftstasjonsbygningen ennå. Det meste av denne ligger på nivå med dammen, med adkomst høyere opp. Topp dam er på kote 495,5. Bygningen vil ha en takhøyde på ca. 499. Terrenget rundt Fossegrimen ligger på kote 503 ved bunn grunnmur, altså 4 meter over taket på kraftstasjonsbygningen. Det vil oversendes skisser på dette i en prosjekteringsfase da vi ønsker å ha god dialog med eierne av Fossegrimen i byggeperioden.

d. Setninger i terrenget under bygging

Det er korrekt at det vil bli utført minering i dette området. Slik det ser ut ligger Fossegrimen på løsmasser som er noe dempende for slike rystelser.

Vi vil uansett dokumentere dette i forkant med fotografier av grunnmur o.l.

Vi benytter erfarne sprengere som vurderer risikoen for slikt, og det er fullt mulig å gå ned på størrelsen på salvene her. Dersom det skulle oppstå setningskader på bygningene så er vi ansvarlige for dette.

e. Adkomst

Det er greit.

f. Privatrettslige forhold

Det har vært dialog med samtlige fallrettseiere her en stund, men det er korrekt at avtalen ikke er endelig signert. Behovet er en tomt rundt kraftstasjon og dam, om lag 200 m2 totalt. Øvrig deler vil kunne løses som en bruksrett på deres eiendom.

Kompensasjon for slike ulemper er drøftet i avtalen som er foreslått. Vi stiller gjerne på gjennomgang av denne igjen. Det er korrekt at disse avtalene må på plass før en utbygging påstartes.

Avslutningsvis vil vi kommentere at vi opplever god dialog med eierne av Fossegrimen samt øvrige fallrettseiere som blir berørt, noe vi skal sørge for å ivareta i byggeperioden og videre i driftsperioden.

2. GLB (11.01.24)

a. Ervervet fall i Gløta og Samlet plan prosjekt for overføring av Tunna til Savalen og økt senking av Savalen

Vi forstår GLBs synspunkt og er klar over at det tidligere har vært et prosjekt som ikke er realisert i Øvre deler av Tunna.

Det beskrives innledningsvis at GLB har ervervet fallrettigheter i Gløta (Øvre del av nedbørsfeltet til Tunna). Dersom GLB velger å fraføre vann fra Tunna over til Savalen blir samtlige grunneiere på fallstrekningen nedstrøms berørt. Det er ikke oss kjent at GLB har ervervet fallrettene på det aktuelle området som Tunna kraftverk planlegges, og det vil måtte utføres før en evt. utbygging kan skje. Vi kan ikke se at det foreligger noe grunnlag for å hevde at Tunna kraftverk ikke skal kompenseres for produksjonstapet dersom GLB overfører vann fra Tunna til Savalen, slik GLB hevder. Det samme gjelder fallrettighetene på den aktuelle strekning som nå kan bli realisert i Tunna kraftverk.

b. Hydrologisk målestasjon i Tunna

Vi deler GLBs syn på viktigheten av en slik målestasjon. Vi er inneforstått med viktigheten av at elven her holdes urørt. Vårt inngrep med utløpskanal avsluttes ca. 390 m oppstrøms målestasjonen. Vi vil passere elva over til Sagmoen gården ved inntransport av større kjøretøy/utstyr. Det er ikke forventet at dette vil påvirke målestasjonen, da det er 350 meter oppstrøms målestasjonen. Vi har ikke søkt om å krysse elva lenger ned eller gjøre andre inngrep lenger ned i vassdraget enn elvekrysningspunktet som er omtalt i konsesjonssøknaden, så vi mener at målestasjonen skal ligge urørt igjennom en byggeperiode. Dersom det skulle vise seg at vi er skyld i feil som skjer med målestasjonen så er vi selvfølgelig ansvarlige for det.

3. Innlandet fylkeskommune (26.01.24)

a. Plan- og miljømessige forhold

Det kommenteres at tiltaket vil ha middels til stor negativ påvirkning på vannmiljøet. Dette er kun en definisjonssak og vi vil kommentere at på det aktuelle strekket har det tidligere vært teknisk inngrep i form av kraftverk. Samlet konsekvensvurdering i biologisk mangfoldrapport er satt til Middels negativ konsekvens. Dette kun med bakgrunn i at man definerer Tunna som et området uten inngrep, selv om det har vært inngrep her tidligere. Tunna er sterkt forebygget for flom fra 500 meter nedstrøms planlagt kraftverk og helt ned til samløp med Glomma.

Elva er også registrert med dårlig økologisk tilstand.

Vi mener at ved å bygge gode fisketrapper så vil tiltaket ikke forringe dagens situasjon.

Vi synes det er rart at det hevdes at «*Til gjengjeld vil utbyggingen resultere i store skader og påvirkninger på vassdragets morfologiske utforming og for økosystemer knyttet til vassdraget.*»

Vi ber om få fremlagt grunnlag for påstanden over, da vi ikke kjenner oss igjen i den.

b. Kulturvernfaglige forhold

Vi har vært i dialog med kommunen ang. det gamle kraftverket og det ønskes bevart så langt det lar seg gjøre. Dersom deler må fjernes vil det dokumenteres i forkant i samråd med kulturminnefaglig kompetanse i Tynset kommune.

Vi ønsker å unngå automatisk fredede kulturminner, og kabel vil legges utenom slike områder. Øvrig har kraftverket et lite fotavtrykk så vi forventer ikke å treffe på nye automatisk fredede kulturminner ifm. byggingen.

c. Konklusjon

Vi mener at samfunnsnyttene her er stor, en tid energi er mangelvare. Dette er en viktig lokal ressurs for næringsområdet som skal opparbeides og det er ønskelig fra politisk hold med mer lokalprodusert energi. Det er ønskelig å få etablert mange arbeidsplasser, noe som også er realistisk innen kort tid. Det er de positive samfunnsvirkningene av tiltaket. Vi slutter oss til standardvilkårene som listes opp.

4. NVE (26.01.24) – gjelder dispensasjon fra LNF område

a. **Vurdering av dispensasjon**

Fordelene med tiltaket er belyst i søknaden og er en vesentlig del av næringsområdet Nord-Østerdal miljøpark. Lokalprodusert energi er viktig for området, for å bli mest mulig selvforsynt med strøm. Punkt om flom og erosjon kommenteres under.

b. **Flom- og erosjonsfare**

Det er åpenbart at kraftverket som blir plassert delvis under vann ligger utsatt til for flom. Jf. tek17 - § 7-2. *Sikkerhet mot flom og stormflo, veiledning til annet ledd, siste avsnitt:*

«Byggverk som i kraft av sin funksjon plasseres i flomutsatte områder, slik som kaier, bruer, pumpehus og lignende, konstrueres og oppføres slik at de er i stand til å tåle belastningene under flom. Sikkerheten for dammer og andre vassdragstiltak er regulert etter reglene i vannressursloven og tilhørende forskrifter.»

Det er på det rene at dette anlegget omhandler dammer og andre vassdragstiltak og er deretter regulert etter reglene i vannressursloven og tilhørende forskrifter. (Damsikkerhetsforskriften (DSF) er sentral).

Kraftstasjon vil prosjekteres og bygges for å håndtere flommer på nivå som blir bestemt ut fra klassifiseringsvedtak på dam (DSF). Damsikkerhetsforskriften vil gjelde og dam med flomhåndtering vil måtte prosjekteres for å ikke forverre 0-situasjonen i en flom. Her blir det hydrologiske regimet endret ved å anlegge en dam med HRV over dagens elvebunn. Dam vil derfor måtte prosjekteres med flomavledningskapasitet for å håndtere en flom (Eks. 500 års flom). Det vil utføres detaljerte flomberegninger her ved en evt. innvilget konsesjon. Klassifiseringsvedtak vil si noe om dammen vil kreve tekniske planer (konsekvensklasse 1-4 vil kreve teknisk plan) som skal godkjennes av damtilsynet hos NVE før bygging. Flomavledning kan utføres ved hjelp av luker for eksempel, slik at man øker kapasiteten igjennom dammen i en flomsituasjon. Vi mener at regelverket er såpass klart for veien videre ved en konsesjon og at tryggheten blir ivaretatt igjennom damsikkerhetsforskriften ved en evt. innvilget konsesjon.

Dammens utforming vil sørge for at det ikke blir unødvendig erosjon i en flomsituasjon.

I området rundt kraftstasjonen består grunnforholdene av fjell, så her anser vi ikke at erosjon er et problem. Området oppstrøms har tidligere vært demmet opp i flere tiår uten at det påvirket omkringliggende landskap erosjonsmessig, så vi kan ikke se at en gjenoppbygning av dette vil medføre ytterligere erosjonsfare.

Kraftverket og dam sikres mot erosjon dersom det påtreffes løsmasser eller lignende. Plastring/muring vil bli utført i områder der vannet vil kunne få stor fart. Vi er svært opptatt av at anlegget blir bygget for å håndtere fremtidige flommer og sikres mot erosjon, slik NVE påpeker.

Vi er uenige i NVEs konklusjon her. NVE etterspør en faglig vurdering av faren samt at tilstrekkelig sikkerhet må være dokumentert og ivaretatt før kommunen kan gi tillatelse til tiltaket. Vi vil besvare disse punktene konkret under:

- **Faglig vurdering av faren.**

Dette blir utført som flomberegninger av vår konsulent Sweco i forkant av en søknad om klassifisering av anlegget, etter damsikkerhetsforskriften.

Vannressursloven med tilhørende forskrifter gjelder da ihht. TEK17 7-2 som listet opp over.

Dette for å kunne vite hvilken flomverdi vi har ved for eksempel en 500 års flom og som vi derfor må prosjektere anlegget ut i fra.

- **Tilstrekkelig sikkerhet må være ivaretatt før kommunen kan gi tillatelse til tiltaket.** Mener NVE her at vi skal utføre flomberegninger og detaljprosjektere anlegget før en tillatelse kan gis? Det er i så fall en helt ny praksis i forhold til hvordan man behandler en søknad om konsesjon etter vannressursloven.

I etterkant av innvilget konsesjon må det utføres klassifiseringsvedtak av dam som gir føringer for hvordan man skal prosjektere anlegget.

Det er NVE v/damtilsynet som da evt. skal behandle tekniske planer som ivaretar nettopp flom og flomavledning.

Vi skal gi NVE den informasjonen de behøver, men vi bestrider at anlegget skal detaljprosjekteres før vi har en konsesjon og klassifiseringsvedtak.

5. NVE – høringsuttalelse Tunna minikraftverk. (26.01.24)

a. Flom- og erosjonsfare

Punktet er omtalt over og vi mener dette blir godt ivaretatt igjennom aktuelle lovverk som gjelder for vassdragsanlegg. (Vannressursloven og damsikkerhetsforskriften).

b. Hydrologi

Vi støtter NVEs konklusjon om målestasjonen. Det er måledata fra denne som er benyttet til dimensjonering av kraftverket.

c. Utbyggingskostnad og produksjon

Vi har basert våre kalkyler på reelle mengder og erfaringstall fra andre, lignende utbygninger. Det er også hentet inn budsjettpriser på elektromekanisk utstyr.

Utbyggingskostnad er uansett søkers risiko.

Vi er enige i at en beregning basert på prisområde NO1 vil gi negativ nåverdi. Som beskrevet i søknaden er hele hensikten med anlegget lokalproduksjon av energi som kan selges direkte til forbruker innenfor samme område. Som en alternativ verdi for en forbruker på området er å kjøpe strøm til spotpris samt betale nettleie ihht. nettselskapets gjeldende tariffer. Ved å selge strømmen lokalt vil vi på den egenproduserte energien kunne hente ut en merverdi (strøm + nettleie) siden det er alternativkostnaden for en forbruker på næringsområdet. Dermed blir det feil å benytte seg av prisbane i NO1, da kraftverket vil oppnå høyere omsetning på energien her enn om det ble solgt ut på nettet som i et vanlig kraftverk.

d. Andre planer for utnyttelse av vassdraget.

Vi er klar over at Tunna kraftverk vil kunne miste deler av sitt ressursgrunnlag dersom GLBS velger å overføre deler av Tunna til Savalen. Viser her til kommentarer på GLBs høringsinnspill i pkt. 2a i dette dokumentet.

6. Næringsforum i fjellregionen (26.01.24)

- a. Vi setter pris på NiFs positive innspill. Dette er i tråd med vår visjon for området.

7. Statens vegvesen (23.01.24)

Konsekvenser for Rv3 vil bli sentralt i en klassifiseringssøknad til NVE ved innvilget konsesjon. Vi kan ikke se at tiltaket vil utgjøre en risiko for Rv3. Et dambrudd vil potensielt kunne få følgeskader på Rv3, så et er vesentlig å få utført en klassifiseringssøknad så snart som mulig etter et evt. konsesjonsvedtak foreligger.

8. Statsforvalteren i Innlandet (29.01.24)

- a. Oppsummering

Vi setter pris på en konstruktiv tilbakemelding fra Statsforvalteren på tiltaket.

Vi støtter oss til vilkårene som listes opp.

Vi er imidlertid skeptiske til å få en begrenset anleggsperiode ift. fugl, da mye av arbeidene her vil måtte foregå på vinterstid og frem til vårflom. Alternativt blir en lengre byggetid (over flere sesonger), noe som vi vurderer mer negativt enn om at man konsentrerer seg om en kort byggeperiode.

9. Tynset Utmarksråd (23.01.24)

Vi støtter Tynset utmarksråds forslag her når det gjelder fiskepassasje. Vi vil benytte ledende ekspertise på utforming av denne, samt høste erfaringer fra for eksempel Tolga i denne sammenheng. En inntaksrist med spalteåpning 15 mm er uproblematisk.

Angående lokkeflommer o.l. så er vi innstilt på å være fleksible på disse løsningene.

Vi vil som nevnt benytte ledende ekspertise på utforming av fisketrapp og hvordan dette skal løses i praksis. Vi ønsker gjerne å få deler av flommer i dette flomløpet, men vi vil også her påpeke at vi sannsynligvis vil installere luker i dammen for å kunne håndtere de virkelig store flommene. Vi vil inkludere Tynset utmarksråd i detaljplanfasen her.

Jon Olav Volden på vegne av Nord Østerdal Miljøpark AS